

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Additio. Datur nova editio Concilij Lateranensis à Paschale secundo
celebrati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

in hæresim definire si quis pertinaciter contendat eam fieri licite posse. Cui serip-
tioni non omnino assentitur Ivo : qui illud
tantum fatetur , eorum opinionem schisma-
ti accensendam esse qui propugnant inve-
stituras. *Eorum sententiam* (inquit Ivo in epi-
stola cccxxxiii.) *qui investituræ laicorum*
defendere volum, schismaticam iudico.

VII. Goffridus Abbas Vindocinensis ,
illorum temporum scriptor , quem vir cla-
rissimus Sirmondus editionis honore dona-
vit , scribens ad Callistum secundum Pa-
pam , ad quem cum sede transferant præde-
cessorum animi , hanc investiturarum mate-
riam tractat habita ratione illorum tempo-
rum ; ac viam quandam aperit opportunam
sedandæ huic controversiæ , quæ Ecclesiam
turbaverat per quinquaginta annos , & oc-
casione dederat introducendi in Ecclesiam
Pseudopontifices itémque Imperatores ex-
communicatos. Distinguit enim investitu-
ram quæ per anulum & virgam fiebat ab
ea quam laici faciebant absque illa solenni-
tate. Quoad primum investituræ genus , ait
virgam & anulum esse velut quoddam sa-
cramentum in Ecclesia , non secus ac salem
& aquam , oleum & chrisma , nonnullasque
alias res sine quibus peragi non possunt con-
secrationes hominum aut Ecclesiarum , at-
que adeo inaccessum aliquid tentari adver-
sus auctoritatem Iesu Christi quoties laici
Prælati tribuunt investituram per baculum
& anulum , quod eos à nemine alio reci-
pere debeant quàm à consecratore suo. Quo-
niam tamen Ecclesia liberalitate Principum
locupletata fuerat multis possessionibus , vi-
deri prorsus locum non esse traducendi in-
vestituram regiam , quæ fit propter res spi-
rituales. Sed eam tamen cautionem adhibet ,
ut investituram dari à Principe nolit nisi post
electionem & consecrationem. Tum verò
ait non referre quoniam id signo fiat. Hæc
sunt ejus verba in opusculo ad Callistum
Papam cap. iiii. & iv. *Investituram per vir-
gam & anulum accipere , nisi à suo consecratore ,*
manifestum est esse damnosum : quia nulli laico
licet illa Ecclesia sacramenta dare , sicut ei non
*licet Episcopum consecrare. Infrà : Alia est uti-
que investitura quæ Episcopum perficit , alia quæ*
Episcopum pascit. Illa ex divino jure habetur ,
ista ex jure humano. Subtrahere jus divinum ,
spiritualiter Episcopus non creatur. Subtrahere jus
*humanum , possessiones amittit quibus ipse cor-
poraliter sustentatur. Non enim possessiones ha-
beret Ecclesia nisi sibi à Regibus donarentur , &*
ab ipsis , non quidem divinis sacramentis , sed
*possessionibus terrenis investirentur. Infrà : Pos-
sunt itaque Reges sine offensione , post electio-
nem canonicam & consecrationem , per investi-*

*turam regalem in ecclesiasticis possessionibus con-
cessionem , auxilium , & defensionem Episcopo*
*dare. Quod quolibet signo factum extiterit , Re-
gi vel Pontifici seu catholica fidei non nocebit.*

Modificationem porrò Ivoni incognitam
& vetustæ consuetudini contrariam adfert
Goffridus , nimirum non debere Episcopum
accipere investituram à Rege nisi post con-
secrationem , cum tamen olim consecrari
non posset donec approbatus & investitus
fuisset à Rege.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

ADNOTATUM est in paragrapho quinto hujus
capitis , privilegium quod Henricus quintus Impe-
rator extorsit anno m c x i . à Paschale secundo Papa ,
vocatam fuisse anno sequenti privilegium in Concilio
Romano. Certum id quidem. Id enim prorsus ha-
betur in editis Concilij hujusce actis. Verùm cum il-
la sint depravatissima , præsertim in subscriptionibus ,
ac res tanti momenti sit ut non uno loco referri de-
beat , facturum me operæ pretium existimavi si heic
bona fide exscriberem eadem acta ex pervetusto co-
dice M. S. sancti Albini Andegavensis , unde à me
descripta sunt anno m d c l x i . mense Septembri. Sunt
enim emendatissima. Sic ergo habent.

CONCILIVM LATERANENSE

HABITVM ANNO M C X I I .

ACTIO CONCILII CONTRA
HÆRESIM DE INVESTITURA.

ANNO ab incarnatione m c x i i . Indictione V .
anno pontificatus Domini Papæ Paschalis se-
cundi x i i i . mense Martio , xv . * Idus Aprilis , ce-
lebratum est Concilium Romæ , Lateranis , in Basilica
Constantiniana. In qua cum Dominus Papa Paschalis
resedisset cum Archiepiscopis & Episcopis & Cardina-
libus & Abbatibus & varia multitudine Clericorum &
laicorum , ultima die Concilij facta coram omnibus
professione catholice fidei , ne quis de fide ipsius dubi-
taret , dixit. AMPECTOR omnem divinam Scripturam ,
scilicet veteris & novi testamenti , legem à Moïse
scriptam , & à sanctis Prophetis. Ampector qua-
tuor evangelia , septem canonicas epistolas , epistolas
gloriosi Doctoris beati Pauli Apostoli , sanctos cano-
nes Apostolorum , quatuor universalia Concilia sicut
quatuor evangelia , Nicænum , Ephesinum , Constan-
tinopolitanum , Chalcedonense , & Antiochenum
Concilium , & decreta sanctorum patrum Romano-
rum Pontificum , & præcipuè decreta Domini mei
Papæ Gregorij septimi & beate memoriæ Papæ Vr-
bani. Quæ ipsi laudaverunt laudo , quæ ipsi tenuerunt
teneo , quæ confirmaverunt confirmo , quæ dam-
naverunt damno , quæ repulerunt repello , quæ interdi-
xerunt interdico , quæ prohibuerunt prohibeo in omni-
bus & per omnia , & in iis semper perseverabo.

Quibus expletis , surrexit pro omnibus Girardus
Engolismensis Episcopus , Legatus in Aquitania , &
communi assensu Domini Papæ Paschalis totiusque

* Lrg. Hal.

Vide supra lib. 7.
cap. 21. §. 12.

Concilij coram omnibus legit hanc scripturam.

Privilegium illud, quod non est privilegium, sed verè debet dici privilegium, pro liberatione captivorum & Ecclesiæ à Domino Paschale Papa per violentiam Regis Henrici extortum, nos omnes in hoc sancto Concilio cum Domino Papa congregati canonica censura & ecclesiastica auctoritate iudicio sancti Spiritus damnamus, & irritum esse iudicamus, atque omnino cassamus, & ne quid auctoritatis & efficacitatis habeat, penitus excommunicamus. Et hoc ideo damnatum est, quòd in eo privilegio continetur quòd electus canonicè à clero & populo à nemine consecratur nisi priùs à Rege investitur, quod est contra Spiritum sanctum & canonicam institutionem.

Perlecta verò hac charta, acclamatum est ab universo Concilio: Amen, Amen. Fiat, Fiat.

Archiepiscopi qui cum suis suffraganeis interfuerunt, hi sunt. Iohannes Patriarcha Veneticus, Sennes Capuanus, Landolphus Beneventanus, Amalphitanus, Regimundus, Idruentinus, Brundusinus, Capisanus, Girontinus, & Græci, Ronfanus, & Archiepiscopus sanctæ Severinæ. Episcopi verò, Cencius Sabinensis, Petrus Portuensis, Leo Ostiensis, Cono Prænestinus, Girardus Engolismensis, Galo Leonensis Legatus pro Bituricensi & Vlennensi Archiepiscopis, Rogerius Vulturvensis, Gaufridus Senensis, Rollandus Populoniensis, Gregorius Terracinenfis, Guillelmus Trojanus, Guillelmus Siracusanus Legatus pro omnibus Siculis, & alij ferè centum Episcopi. Bruno Signinus & Iohannes Tusculanus Episcopi, cum essent illa die Romæ, Concilio non interfuerunt, qui postea lecta damnatione privilegij, consenserunt & laudaverunt. Cardinales verò Bonifacius tituli sancti Marci, Robertus tituli sancti Eusebij, Romanus tituli sanctæ Priscæ, Gregorius tituli sanctorum Apostolorum, Benedictus tituli sancti Petri ad vincula, Anastasius tituli sancti Clementis, Boso tituli sancti Mauricij in Damaso, Iohannes tituli sanctæ Cæcilie, Divizo tituli sancti Martini, Theobaldus tituli sanctorum Iohannis & Pauli, Gregorius tituli sancti Grisogoni, Rainerius tituli sanctorum Petri & Marcellini, Vitalis tituli sanctæ Albine. Petrus verò tituli sancti Xistii & Albericus tituli sanctæ Sabine, cum essent Romæ illo die, Concilio non interfuerunt. Postea lecta damnatione nefandi privilegij, consenserunt & laudaverunt. Diaconi verò, Abbas Sublacensis, Iohannes Galetanus, Abbas sancti Andree, Leo sanctæ Crucis, Gregorius, Aldo, Theobaldus, Roscemannus, hi omnes in damnatione prædicti privilegij consenserunt cum Abbatibus & innumera multitudine tam Clericorum quàm laicorum.

Hæc charta dictata est à Girardo Engolismensi, Leone Ostiensi, Gregorio Terracinenfi, Galone Leonensi Episcopis, à Roberto Cardinale tituli sancti Eusebij, Gregorio tituli sanctorum Apostolorum, communi aliorum consilio.

CAPVT XXI

Synopsis.

I. Investiturarum materia retractata est in Concilio Remensi, cui præsedit Callistus secundus. Proposita tum Henrico Imperatori conditiones satis æquas, quarum plerasque recepit. Sed cum investituram re-

rum ecclesiasticarum dimittere nollet, excommunicatus fuit.

II. Ei excommunicationi consensit Ludovicus Francorum Rex, qui Concilio intererat. Unde sequitur eum, dimissa honorum ecclesiasticorum investitura, solam feudorum investituram retinuisse.

III. Ea controversia finita est anno MCXXII, in Concilio Lateranensi: in quo statutum est ut Episcopi Regalium investituram accipiant per sceptrum, non autem per baculum & anulum. Expendantur verba Callisti.

IV. Rescripto tamen Callisti aboliitum est ius homagij & iuramenti fidelitatis quod Episcopi prestare tenebantur, quod antea quoque vetitum à Gregorio septimo & Urbano secundo. Cur ita visum Pontificibus illis.

V. Verum his prohibitionibus obsequi non sunt Galli, neque Angli, neque etiam Germani. Quoad Galliam, probatur ex Ivone Carnotensi.

VI. Quoad Angliam verò, auctoritate Vuillelmi Malmesburienfis.

VII. Emicuit in hoc negotio pietas & reverentia Regum nostrorum erga apostolicam sedem. Dimiserunt enim solennitatem homagij. Istud verò non exegerunt nisi ab iis Episcopis qui feuda possidebant. A ceteris verò nihil exactum præter iuramentum fidelitatis.

VIII. Veteri constitutione inductum ut Episcopi iuramentum fidelitatis præstent Regibus. Innocentius tertius in Concilio Lateranensi censuit æquum esse ut Clerici qui bona temporalia possident, iuramentum fidelitatis præstent Principibus.

IX. Callistus secundus investituram confirmavit, tamen immutationem attulerit in solennitate. Fridericus tertius Regalium investituram per sceptrum dedit Episcopo Tullensi.

X. Gallia jam antè dimiserat solennitatem investituræ per anulum, & ius illud in feudis tantum retinuerat.

XI. Avo divi Bernardi investitura feudorum sive Regalium in usu erat.

XII. Ex his qua dicta sunt colligitur investituram Regalium ac iuramentum fidelitatis publica auctoritate convulsum esse post disturbatas contentiones.

ADDITIO.] Datur nova editio Conciliorum Remensis & Lateranensis sub Callisto secundo habitorum. Cujus fuerit Burdinus, qui adversus Callistum sedit. Quid sit Hispanicum ius in canone decimo Concilij Lateranensis. Non est simplex peregrinatio religionis ergo, sed bellum sacrum adversus Sarracenos. De parochialibus Ecclesiis quas monachi tenent.

I. ANNO dein millesimo centesimo decimo nono Callistus secundus Papa, qui cum Imperatore Henrico cognatione conjunctus erat, Concilium Remense celebravit, cui interfuit Ludovicus sextus Francorum Rex. In eo examinata fuit controversia illa de investituris, ac dein decreta Concilij missa sunt ad Henricum, qui tribus quibusdam capitibus consensit, liberas nimirum futuras electiones Episcoporum & Abbatum, consecrationes peractum iri ab iis ad quos id ius spectat, deinceps verò nullam investituram factum iri per virgam & anulum

* Leg. Laurentij.

Leg. Dominico